

1. DOMAČE BRANJE

ODISEJA

KRATKA OBNOVA:

Odiseja je pesnitev o Odisejevih blodnjah. Minilo je že deset let od razdejanja Troje in vsi ahajski junaki, kar jih je preživelo krvavo vojno, so že doma, le Odiseja nimfa Kalipso zadržuje na samotnem otoku. Bogovi naposled sklenejo jetnika, na prošnjo boginje Atene, osvoboditi in poslati domov. Z odločitvijo se ne strinja le potresnik Poseidon, ki Odiseja ne mara, odkar je ta oslepil kiklopa Polifema, Poseidonovega sina.

Ker Odiseja tako dolgo ni domov začnejo njegovo hišo oblegati nadležni snubci njegove žene Penelope v želji, da bi se polastili Odisejevega premoženja.

Vendar pa se tedaj bogovi že odločijo da bodo poslali Odiseja domov, zato Atena odide na Itako, da bi z nasveti pomagala Telemahu. Le tega Napoti poizvedovat po očetu pri njegovih prijateljih (Nestorju, Menelaosu). Odisej medtem kljub Poseidonovemu nagajanju, ki mu je poslal vihar in mu tako razbil splav, ki ga je naredil za odhod z nimfinega otoka, prispe na otok Faiatov. Tja mu je pomagala dobra nimfa s svojo tančico. Do faiatskega kralja Alkinooa mu pomaga lepa kraljeva hčerka Nausikaa. Odisej se da Faiatom spoznati, po tem ko slepi pevec opeva njega in njegove prijatelje v bitki za Trojo in se Odisej pri tem razjoče. Začne jim pripovedovati o svojih blodnjah po končani trojanski vojni, ko se je odpravil domov. Pripoveduje jim o kiklopih, strašni morski pošasti Skili ter o sirenah in nimfi Kirki, o srečanju z dušami umrlih in kako se je s svojo iznajdlivostjo rešil iz vseh zagat, njegovi tovariši pa so pomrli, ker so zaklali nekaj goved iz Heliove črede, njemu pa je bilo prizanešeno. Nato jim pripoveduje o ujetništvu na otoku pri nimfi Kalipsi in kako je od tam prispel do njih.

Ko konča zaprosi kralja, če ga lahko kako prepeljejo domov na Itako saj skoraj umira od želje da bi zopet videl rodno zemljo. Alkinoos seveda privoli in Faiati ga, medtem ko spi, prepljejo na svojih hitrih ladjah, ki jim celo Poseidon s svojimi viharji ne more do živega, na rodno Itako. Ko Poseidon zve da je Odisej tako srečno in hitro prispel domov, se Faiatom maščuje tako, da jim tik preden naj bi pristala, eno njihovih ladij skupaj s posadko spremeni v kamen. Faiati, iz bojazni da se ne bi izpolnila prerokba, ki pravi, da jim bo Poseidon okoli njihovega otoka postavil visoke gore, tako da ne bodo imeli več dostopa do morja, in njihov otok zavlekel v meglo, sklenejo, da odslej ne bodo s takim gostoljubjem sprejeli nobenega tujca več. Ko Odisej prispe na Itako, ga Atena spremeni v berača, da ga snubci in ostali prebivalci Itake ne bi prepoznali. Pove mu tudi, da snubci oblegajo njegovo ubogo ženo in izjedajo njegovo imetje ter ga napoti k zvestemu svinjskemu pastirju Eumaiu. Medtem odide Atena v Sparto po Telemaha in ga srečno pripelje mimo snubcev, ki so mu na morju pripravili zasedo.

Odisej se da nato ob Eumaievi odsotnosti spoznati Telemahu in skupaj začneta snovati maščevanje snubcem. Odisej se kot berač pretihotapi v palačo in se po tekmovanju v streljanju z lokom izda še snubcem, ki se spustijo v boj z njim. Pri bojevanju mu pomaga boginja Atena in z njeno pomočjo Odisej premaga in pobije snubce.

OZNAKA OSEB:

- Odisej je glavna osebnost te pesnitve, kot lahko že iz naslova sklepamo. Njegova prednost je, da je izjemno bistroumen in premeten, kar ga nemalokrat reši iz takšnih in drugačnih zagat. Je tudi zelo postaven in lep mož, kar pesnik velikokrat omenja. Je vešč v boju in durgih veščinah predvsem pa v teku in metanju kopja.
- Telemah, odisejev sin, je ravnokar dozorel v mladeniča, ki vse preseneča s svojo zrelostjo in bistroumnostjo, ki jo je nedvomno podedoval po slavnem očetu. Je zelo žalosten, saj snubci Odisejevo in s tem njegovo imetje ter nadlegujejo njegovo dobro mater.
- Ostale osebe ne izstopajo preveč, naj mogoče omenim še boginjo Ateno, ki čez celo zgodbo stoji ob strani tako Odiseju, kot Telemahu in Antinooa, najpremožnejšega in tudi glavnega med snubci, ki ga je prvega podrla Odisejeva puščica.

ŠE ZA KONEC:

1) Odiseja je nastala v obdobju **Antike** in je **epska** pesnitev, torej **EP**.

2) Pesnitev bi lahko razdelili na dva dela:

- Odisej pri Faiakih
- Odisejevo trpljenje na domači Itaki

3) Zgodba je zaokrožena celota, katere zaključek se izliva v začetek. Z odisejevim odhodom od Kalipse začne svojo pripoved pesnik, s prihodom h Kalipsi končuje svojo Odisej.

4) Motiv se stopnjuje z domislekom, da se mož vrne ravno v trenutku, ko se žena naposled odloži, da bo ustregla stalnemu pritisku snubcev, ter si izbrala enega od njih za moža (ko tekmujejo v streljanju z lokom čez ušesa sekir).

5) Odiseja nam (v bistvu) razkriva intimnost prostorov (osebna čustva), medtem ko se v Iliadi vse dogaja na bojišču.

6) Pesnik se je z umikom samega sebe odvezal odgovornosti za pravljичni svet, ki ga Odisej odgrinja poslušalstvu.

7) V slovenskem prevodu pesnitve, je močno zapazna **inverzija**, saj je redkokateri verz napisan v pravilnem vrstnem redu. Zelo veliko je tudi **okrasnih pridevkov**.